

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Супервізія в професійній діяльності
(назва освітнього компонента)
підготовки   **магістра**
(назва освітнього рівня)

Силабус освітнього компонента «Супервізія в професійній діяльності» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник: Валерій Петрович, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант

освітньо-професійної програми
Соціальна робота. Соціальна педагогіка

проф. Степаненко В.І.

Гарант

освітньо-професійної програми
Освітні, педагогічні науки

доц. Белкіна-Ковальчук О.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 10 від 28 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Денна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча/ програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна), заочна форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення II0 Соціальна робота та консультування ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. А Освіта А1 Освітні науки ОПП Освітні, педагогічні науки Другого (магістерського) рівня вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання <u> 1 </u>
		Семестр <u> 2-ий </u>
		Лекції <u> 10 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) <u> 14 </u> год. Лабораторні <u> </u> год. Індивідуальні <u> </u> год.
	Самостійна робота <u> 88 </u> год.	
	Консультації <u> 8 </u> год.	
Мова навчання		українська

Заочна форма

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча/ програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення II0 Соціальна робота та консультування ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Другого (магістерського) рівня вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання <u> 1 </u>
		Семестр <u> 2-ий </u>
		Лекції <u> 4 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) <u> 6 </u> год. Лабораторні <u> </u> год. Індивідуальні <u> </u> год.
	Самостійна робота <u> 96 </u> год.	
	Консультації <u> 14 </u> год.	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (-ів)

ППП Петрович Валерій Степанович,

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон +38 050 605 65 47

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Вивчення ВОК «Супервізія в професійній діяльності» сприятиме підвищенню у здобувачів освіти особистої продуктивності та відповідальності за результати професійної діяльності.

Предметом вивчення ВОК є цілісне наукове уявлення і професійні знання та навички щодо супервізійної підтримки професійних груп і окремих фахівців; засвоєння моделей та методик здійснення супервізії (професійного супроводу) працівників соціальної сфери.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Супервізія в професійній діяльності» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Метою вивчення ВОК «Супервізія в професійній діяльності» є забезпечення формування цілісного наукового уявлення і професійних знань та навичок по одному із затребуваних практичних напрямів в управлінні та забезпеченні діяльності закладів соціальної сфери, в т.ч. державного/муниципального управління, освітньої галузі та соціальних служб – супервізійної підтримки професійних груп і окремих фахівців; засвоєння інструментарію здійснення супервізії (професійного супроводу).

Завдання ВОК:

- оволодіння знаннями щодо основних теоретико-методологічних положень супервізії як науки та прикладної дисципліни, історії її виникнення та розвитку, основних теоретико-емпіричних стилів, фокусів, форматів, факторів супервізії, етичних та правових принципів, базових цінностей, супервізійних ролей і відносин;
- вивчення моделей супервізії (професійного супроводу), які сприяють кращому менеджменту конкретного випадку/ ситуацій і допомагають у навчанні/професійній діяльності;
- розвиток обізнаності та розуміння аспектів супервізії в контексті діяльності організацій соціальної сфери, в т.ч. закладів освіти і соціальних служб, зокрема щодо підтримувальної, навчальної та адміністративної складових супервізії;
- допомога здобувачам освіти розвинути професійну ідентичність та розуміння себе в професії;
- співпраця зі здобувачами освіти задля вирішення практичних дилем, властивих супервізії.

3. *Soft skills.* навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Після опанування ВОК «Супервізія в професійній діяльності» здобувачі освіти:

- розумітимуть сутність, принципи та основні концепції супервізії як складової професійної ефективності;
- знатимуть особливості роботи в команді колег та в мультидисциплінарній команді;
- будуть готовими до взаємодії з колегами по роботі, до прийняття управлінських рішень в організації роботи виконавців;
- знатимуть способи запобігання та зменшення негативних впливів у професійній діяльності фахівця;
- будуть здатними ефективно планувати власну навчальну, професійну та особисту діяльність у коротко- і довгостроковій перспективі;
- використовуватимуть інструменти та моделі супервізії для підвищення продуктивності, ефективності та якості професійної діяльності;
- будуть готовими сприймати та керувати процесом допомоги та постійно підвищувати свій професійний рівень, а також представляти інтереси клієнта та оцінювати успішність втручання.

4. Структура освітнього компонента.

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Сучасні уявлення про супервізію. Теоретико-методологічні основи супервізії						
Тема 1.1. Супервізія в соціальній сфері: основні підходи та принципи	17	2	2	12	1	ДС, ДБ; РМГ /9
Тема 1.2. Нормативно -правове забезпечення проведення супервізії в закладах та установах різного відомчого підпорядкування	17	-	2	14	1	ДС, ДБ; РМГ /9
Тема 1.3. Супервізорські стилі. Фактори, фокуси та форми супервізії	17	2	2	12	1	ДС, ДБ; РМГ /9
Тема 1.4. Адміністративна, навчальна та підтримувальна супервізії. Групова супервізія фахівців установ та закладів соціальної сфери.	17	2	2	12	1	ДС, ДБ, РЗ/К /9
Тема 1.5. Супервізорські моделі. Використання моделі GROW та циклу Колба при проведенні супервізії фахівців соціальної сфери	17	2	2	12	1	ДС, ДБ; РМГ /9
Тема 1.6. Навчання та розвиток у супервізії фахівців. Розвитковий підхід до навчання супервізорів.	17	2	2	12	1	ДС, ДБ; РМГ /9
Тема 1.7. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму. Етичні засади здійснення супервізії в закладах та установах соціальної сфери	18	-	2	14	2	ДС, ДБ; РМГ /9
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	63
Види підсумкових робіт (за потреби):						Бал
Контрольна робота (за наявності)						37/Т
ІНДЗ (за наявності)						
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс	Форма контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Сучасні уявлення про супервізію. Теоретико-методологічні основи супервізії						

Тема 1.1. Супервізія в соціальній сфері: основні підходи та принципи	17	2	-	13	2	ДС, ДБ; РМГ /-
Тема 1.2. Нормативно -правове забезпечення проведення супервізії в закладах та установах різного відомчого підпорядкування	15	-	-	13	2	ДС, ДБ; РМГ /-
Тема 1.3. Супервізорські стилі. Фактори, фокуси та форми супервізії	18	-	2	14	2	ДС, ДБ; РМГ /12
Тема 1.4. Адміністративна, навчальна та підтримувальна супервізії. Групова супервізія фахівців установ та закладів соціальної сфери.	18	2	-	14	2	ДС, ДБ, РЗ/К /-
Тема 1.5. Супервізорські моделі. Використання моделі GROW та циклу Колба при проведенні супервізії фахівців соціальної сфери	18	-	2	14	2	ДС, ДБ; РМГ /12
Тема 1.6. Навчання та розвиток у супервізії фахівців. Розвитковий підхід до навчання супервізорів.	16	-	-	14	2	ДС, ДБ; РМГ /-
Тема 1.7. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму. Етичні засади здійснення супервізії в закладах та установах соціальної сфери	18	-	2	14	2	ДС, ДБ; РМГ /-
Разом за модулем 1	120	4	6	96	14	36
Види підсумкових робіт (за потреби):						Бал
Контрольна робота (за наявності)						64/Т
ІНДЗ (за наявності)						
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	120	4	6	96	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Важливе значення при вивченні освітнього компонента «Супервізія в професійній діяльності» має організація самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота з вибіркового освітнього компонента здійснюється за такими напрямками: підготовка теоретичних питань до семінарських занять; опрацювання першоджерел (друкованих видань та інтернет-ресурсів); виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань, вирішення/ розв’язання кейсів; підготовка до контрольної роботи; підготовка до заліку.

Змістовий модуль 1. Сучасні уявлення про супервізію. Теоретико-методологічні основи супервізії

Тема 1.1. Супервізія в соціальній сфері: основні підходи та принципи

1. Складіть порівняльну таблицю різних поглядів на визначення та аналіз мети/місії та завдань супервізії, її сторін та аспектів,
2. Розкрийте сутність супервізорства як принципу, функції і методу. Проаналізуйте адміністративний та освітній аспекти супервізії.
3. Розкрийте складові диференціювання супервізії як методу навчання в менеджменті професійної діяльності.
5. Охарактеризуйте основні різновиди супервізії, що використовуються в діяльності організацій, установ та закладів соціальної сфери: наставницька супервізія (tutorial supervision), навчальна/ тренінгова супервізія (training supervision), менеджерська супервізія (managerial supervision), консультаційна супервізія (consultancy supervision). Визначте ключові відмінності між ними.

Тема 1.2. Нормативно -правове забезпечення проведення супервізії в закладах та установах різного відомчого підпорядкування

1. Розкрийте основні функції та принципи проведення супервізії відповідно до вітчизняного соціального законодавства
2. Проаналізуйте специфіку оцінки якості супервізії завдяки відповідним джерелам інформації: документації щодо проведення супервізії; зворотного зв'язку від супервізованих; усних та письмових відгуків отримувачів адміністративних/освітніх/соціальних послуг.
3. Який різновид супервізії найчастіше використовується у вітчизняних установах/закладах соціальної сфери і чому?

Тема 1.3. Супервізорські стилі. Фактори, фокуси та форми супервізії

1. Які основні стилі супервізора в організаціях, установах та закладах соціальної сфери? Назвіть основні компоненти стилю супервізора.
2. Які Ви знаєте неефективні стилі супервізора? Які суттєві недоліки аморфного та терапевтичного стилю?
3. Які найважливіші моменти фокусування у процесі супервізування Ви знаєте? Назвіть та охарактеризуйте основні стадії фокусування.
4. Яка з існуючих форм супервізії, на Вашу думку, є найефективнішою?
5. Назвіть переваги та недоліки колегіальної супервізії?
6. Яку роль відіграють міжкультурні та гендерні фактори в діяльності супервізора?
7. Перерахуйте основні передумови, виконання яких підвищить якість супервізії.
8. Назвіть основні фактори, що можуть впливати на супервізорські відносини.
9. Яку роль відіграють міжкультурні та гендерні фактори в діяльності супервізора?

Тема 1.4. Адміністративна, навчальна та підтримувальна супервізії. Групова супервізія фахівців установ та закладів соціальної сфери.

1. Окресліть та охарактеризуйте знання, вміння та навички, ставлення, що формують лідерський стиль супервізора.
2. Наведіть приклади застосування підходу сильних сторін у супервізійних стосунках.
3. Опишіть специфіку здійснення супервізії у ситуаціях конфлікту. Супервізія як технологія подолання психологічного пресингу на роботі.
4. Підготуйте порівняльну таблицю, в якій мають бути відображені основні переваги та суттєві недоліки групової супервізії, порівняно з індивідуальною супервізією.
5. Розкрийте етапи та особливості розвитку динаміки командної роботи в процесі групової супервізії
6. Якими якостями та властивостями, на вашу думку, має володіти супервізор групи? В чому головна відмінність між оберненою та заміщеною супервізіями?
7. Якими якостями повинен володіти супервізор групи?

Тема 1.5. Супервізорські моделі. Використання моделі GROW та циклу Колба при проведенні супервізії фахівців соціальної сфери

1. Підготуйте порівняльну таблицю, в якій мають бути відображені ключові аспекти моделей супервізії за К. Столтенбергом та за К. Лонганбіллом, Е. Харді і У. Делвортом (Loganbill, Hardy & Delworth).
2. Розкрийте специфіку Роджеріанська моделі супервізії.

3. З яких специфічних стадій та навичок складається модель супервізії Е. Харді та У. Делуорта?

4. Охарактеризуйте професійно орієнтовані фази розвитку супервізії.

5. Наведіть аргументацію твердження, що цикл Колба є ефективною моделлю проведення супервізії для фахівців установ та закладів соціальної сфери та соціально спрямованих НУО.

Тема 1.6. Навчання та розвиток у супервізії фахівців. Розвитковий підхід до навчання супервізорів.

1. Які проблеми можна виділити в процесі навчання та розвитку в супервізії фахівців соціальної сфери?

2. Які передумови може і має створити організація/установа/заклад для здійснення ефективною супервізії?

3. У чому полягає розвитковий підхід до навчання супервізорів? Назвіть та охарактеризуйте основні елементи ефективного навчання супервізора.

4. Як Ви вважаєте, чи повинен фахівець-початківець повністю довіряти своєму наставнику? Якщо ні, то за яких умов?

5. Чи є суттєві відмінності у призначенні особи на посаду супервізора у власній команді та від просування у новому оточенні? Якщо є, то які?

Тема 1.7. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму. Етичні засади здійснення супервізії в закладах та установах соціальної сфери

1. У чому, на Вашу думку, полягають власні потреби супервізора?

2. Що таке стресогенні чинники і як вони діють на молодого працівника?

3. Назвіть основні етапи професійного вигорання. Як виникає професійна психологічна травма в супервізора/супервізованого?

4. Опишіть стресогенні чинники, які можуть існувати у системі «команда»?

5. Визначте етапи профілактичної роботи з травмами працівників. Поясніть основні шляхи адаптації до травми працівника.

6. В чому полягає посередницька реакція супервізора на травму? Розкрийте сутність зміцнювальної реакції супервізора на травму.

7. Яка технологія існує для проведення психологічного дебрифінгу в процесі індивідуальної супервізійної підтримки фахівців соціальної сфери.

8. Чи варто, на вашу думку, продовжувати супервізію у випадку, коли між супервізором та супервізованим є занадто приязні або ворожі стосунки. Аргументуйте свої міркування

9. Розкрийте базові вміння та навички міжкультурної комунікації, міжкультурної толерантності, інтерсекціональності та антидискримінаційної практики у супервізійній діяльності.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Супервізія в професійній діяльності» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 26.06.2025 р. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Формою контролю вивчення ВОК «Супервізія в професійній діяльності» є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – 100 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабусу вибіркового

освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. Контрольна робота проводиться у вигляді тестування (30 питань по 1 балу за кожну правильну відповідь). Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового контролю.

Згідно з силабусом ВОК здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено залік, не може перевищувати, як правило, 100 балів.

Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Повторне складання заліків, екзаменів допускається не більше як два рази з кожного ОК: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак **академічної недоброчесності** в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч.6 статті 42 Закону України «Про освіту»): повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); відрахування з університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, здобуття освіти за іншою спеціальністю (освітньою програмою), навчання за програмою «Подвійний диплом», тривале відрядження за основним місцем роботи, станом здоров'я, перебування у відпустці в зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, наявність статусу особи з особливими освітніми потребами) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (див. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Підготовка здобувачів вищої освіти за **дуальною формою** здобуття освіти у ВНУ імені Лесі Українки здійснюється відповідно до Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2025 р. Години, форма навчання та особливості організації освітнього процесу визначаються на семестр (поточний навчальний рік) та відображаються в індивідуальних графіках навчання здобувачів освіти та програмі навчання.

В процесі вивчення ОК під час проведення занять можуть використовуватись технології дистанційного навчання через мережу «Інтернет» в умовах карантинних обмежень, воєнного стану; навчання здобувачів освіти під час хвороби; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо (див. Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки). Навчання осіб із особливими потребами передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання під час здійснення всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку здобувачів освіти. Під час організації освітнього процесу в Університеті технології дистанційного навчання можуть використовуватись при проведенні навчальних занять, контрольних заходів, а також при забезпеченні самостійної роботи.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

Здобувачі вищої освіти можуть долучатися до оновлення змісту ОК шляхом подання пропозицій викладачу. Електронна адреса викладача для таких пропозицій: Petrovich.Valeriy@vnu.edu.ua

V. Підсумковий контроль

Із вибіркових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом.

Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. На ліквідацію академічної заборгованості (складання заліку) виносяться тестові завдання та практичні вправи, які складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Питання заліку з ОК «Супервізія в професійній діяльності»

1. Супервізія: характеристика поняття, аналіз підходів до визначення.
2. Основні цінності супервізії.
3. Принципи супервізії (етичні та правові).
4. Супервізія як модель аналізу і компетентного розв'язання ситуацій, що виникають у взаємодії з клієнтами/особами, які звернулися за послугами.
5. Супервізія як метод підготовки фахівців до практичної діяльності.
6. Особливості становлення супервізії в організаціях соціальної сфери в Україні.
7. Супервізія соціальних агенцій/інституцій та НУО в європейських країнах.
8. Сучасний стан розвитку супервізії в різних державних та недержавних закладах/установах України.
9. Місце та роль супервізії у підготовці працівників соціогуманітарної сфери.
10. Супервізор та супервізований: особливості їх взаємодії.
11. Значення обміну досвідом та очікуваннями для формування стосунків.
12. Види супервізії та їх характеристика.
13. Відповідальність і конфіденційність супервізора і супервізованого.
14. Тривалість і частота зустрічей у процесі супервізії. Підготовка, планування поточних дій, ведення записів. Проблеми часових меж у супервізії.
15. Відповідальність та конфіденційність у процесі супервізії.
16. Переваги та недоліки індивідуальної і групової супервізії.
17. Моделі колегіальної супервізії.
18. Значення супервізійних відносин та відповідальності у професійній діяльності молодого фахівця.
19. Опірність молодого працівника та стратегії подолання опору.
20. Поняття команди. Класифікації команди. Розмір та склад команди.
21. Зовнішні впливи та зосередження на команді. Навчання роботі з командою.
22. Стили супервізії у професійній діяльності.
23. Порівняльна характеристика колегіальної, групової та індивідуальної супервізії.
24. Фокуси супервізії. Шестифокусна модель Е. Уїльямса.
25. Групова супервізія та її особливості проведення в установах/організаціях соціальної сфери.
26. Основні переваги та недоліки групової супервізії.
27. Обернена та заміщена супервізія: поняття, основні характеристики.
28. Зміст поняття «модель супервізії», види моделей супервізії.
29. Специфічно орієнтовані моделі супервізії.
30. Стадії розвитку супервізованого.
31. Основні характеристики навичок у моделі Е. Харді та У. Делуорта.
32. Основний зміст семи базових положень змішаної моделі.
33. Професійно орієнтовані фази розвитку супервізії. Модель для практики.
34. Змішана модель супервізії.

35. Фактори, що впливають на супервізорські відносини. Гендерні фактори та міжкультурні фактори.
36. Адміністративна супервізія
37. Навчальна супервізія
38. Підтримувальна супервізія.
39. Значення непригноблюючої/наснажуючої супервізії. Супервізія осіб із пригноблених груп.
40. Процес навчання в супервізії. Розвиток супервізора.
41. Створення умов для ефективної супервізії у соціальних агенціях та інших закладах соціальної сфери.
42. Ефективність навчання супервізорів.
43. Етапи розвитку професійної кар'єри супервізора. Знання та вміння, що необхідні супервізору для професійного розвитку.
44. Особистісний досвід, що формує характер майбутнього супервізора.
45. Особливості стилю супервізора.
46. Аргументування потреби у супервізорів в організації/закладі/установі.
47. Джерела стресу. Основні стресогенні чинники, які впливають на працівників соціальної сфери.
48. Види факторів супервізорських відносин.
49. Супервізія з пригнобленими групами.
50. Професійне вигорання. Етапи емоційного вигорання: можливі наслідки та рекомендації щодо профілактичної та корекційної роботи.
51. Професійна психологічна травма. Реакція супервізора на травму.
52. Перші ознаки травмованості працівника соціальної служби чи іншого закладу соціальної сфери. Адаптація до травми.
53. Профілактична робота. Психологічний індивідуальний дебрифінг.
54. Навчання та розвиток як головна умова кар'єрного росту супервізора.
55. Особливості розвиткового підходу до навчання супервізорів.
56. Функції супервізора щодо закінчення консультування. Характеристика результату консультування.
57. Якості супервізора. Адаптовані системи оцінок для супервізора при незадовільному оцінюванні.

VI. Шкала оцінювання

Робота на практичному занятті комплексно оцінюється науково-педагогічним працівником, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота та логічність відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів.

Результат самостійної роботи здобувачів вищої освіти (завдання для самостійного опрацювання) оцінюються під час практичних занять із відповідної теми і є складовою частиною загальної кількості балів за практичне заняття.

Оцінювання тем для самостійної роботи, які виносяться на самостійне опрацювання здобувачами освіти і не розглядаються під час аудиторних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю, підсумкового контролю.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять для денної форми навчання

9 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який демонструє ґрунтовне, системне та творчо осмислене володіння навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та на високому науковому рівні його викладає, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, у т.ч. самостійної роботи. Активно використовує обов'язкову та додаткову літературу, сучасні джерела, коректно оперує науковою термінологією, демонструє здатність до критичного аналізу, узагальнення, міждисциплінарних зв'язків, пропонує аргументовані власні висновки та оригінальні способи розв'язання завдань. Результати самостійної роботи представлені особисто, змістовно та переконливо.

8 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, коректно застосовує наукову термінологію, здійснює аналіз і формулює обґрунтовані висновки. Можливі поодинокі несуттєві неточності, що не впливають на загальний високий рівень відповіді. Самостійну роботу представлено повністю.

7 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, у т.ч. самостійної роботи, використовуючи обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним способом, здійснює аналіз і формулює висновки, представляє результати самостійної роботи.

6 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовує обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. При цьому бракує глибини аналізу, допускаються окремі неістотні неточності.

5 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який володіє навчальним матеріалом на достатньому рівні, відтворює його зміст, виконує практичні завдання стандартним способом, але відповідь має описовий характер, недостатньо аргументована, наукова термінологія використовується непослідовно, допускаються неточності.

4 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює основний зміст навчального матеріалу, виявляє елементарні знання понять і положень, не здатний до глибокого аналізу та аргументації, допускає помилки, завдання виконує частково.

3 бали – оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює окремі фрагменти навчального матеріалу, має поверхові знання, допускає істотні помилки, частково виконує завдання для самостійної роботи.

2 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює незначну частину матеріалу, не розкриває сутності питань, допускає суттєві помилки, не виконує завдання для самостійної роботи.

1 бал – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних і практичних завдань, однак присутній на занятті та бере участь в інтерактивній взаємодії.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять для заочної форми навчання

12 балів – здобувач вищої освіти демонструє винятково високий рівень володіння навчальним матеріалом: системні, глибокі, міждисциплінарні знання; вільне, логічне, науково обґрунтоване викладення; творчий підхід до розв'язання теоретичних і практичних завдань. Активно використовує обов'язкову й широку додаткову літературу, сучасні наукові джерела, коректно та впевнено оперує термінологією. Здійснює критичний аналіз, синтез, узагальнення, формулює самостійні аргументовані висновки, пропонує оригінальні рішення. Самостійну роботу представлено особисто, на високому методичному та змістовому рівні.

11 балів – здобувач демонструє ґрунтовне, системне та творчо осмислене володіння матеріалом, глибоко і всебічно розкриває зміст теоретичних і практичних питань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, здійснює аргументований аналіз, формулює власні висновки. Можливі поодинокі несуттєві неточності, що не знижують загального високого рівня відповіді.

10 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває зміст питань, використовує обов'язкову і частково додаткову літературу, коректно застосовує термінологію, здійснює аналіз і формулює обґрунтовані висновки. Самостійну роботу представлено повністю.

9 балів – здобувач повністю володіє матеріалом, самостійно та аргументовано його викладає, розкриває зміст теоретичних і практичних завдань, використовує обов'язкову

літературу, послуговується науковою термінологією, здійснює аналіз і формулює висновки, представляє результати самостійної роботи.

8 балів – матеріал засвоєний на достатньо високому рівні; відповідь повна й обґрунтована, але бракує глибини аналізу або широти використання додаткових джерел; можливі незначні неточності.

7 балів – здобувач достатньо повно володіє матеріалом, розкриває основний зміст питань, використовує обов'язкову літературу, розв'язує завдання стандартним способом, допускає окремі неточності.

6 балів – відповідь загалом правильна, але має описовий характер; недостатня аргументованість, поверховий аналіз, термінологія використовується непослідовно; допускаються помилки.

5 балів – відтворюється основний зміст матеріалу, знання фрагментарні; аналіз відсутній або мінімальний; допущено помилки; практичні завдання виконані частково.

4 бали – здобувач відтворює окремі положення теми, демонструє елементарні знання, не здатний до обґрунтування та аналізу, допускає істотні помилки, завдання виконує частково.

3 бали – знання поверхові й несистемні; відповідь фрагментарна; допущено значні помилки; самостійна робота виконана частково або формально.

2 бали – відтворюється незначна частина матеріалу; сутність питань не розкрита; наявні суттєві помилки; самостійна робота не виконана.

1 бал – здобувач не володіє матеріалом, не розуміє змісту питань і завдань, але присутній на занятті та бере участь у роботі групи.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с.

2. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах / пер. з англ. Т. Семигіної. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2003. 240 с.

3. Карагодіна О.Г., Байдарова О.О. Запровадження супервізії у соціальній роботі: бар'єри та ресурси. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія* : збірник / Черніг. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2014. № 1 (4). С. 29 - 36.

4. Ковальчук В. О. Супервізія в педагогічній діяльності. К.: Основа, 2016.

5. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти. Лист Міністерства освіти і науки України від 14.10. 2024 № 1/18776-24

6. Методичні рекомендації щодо супервізії працівників, які надають соціальні послуги. Наказ Мінсоцполітики 12.06.2020 № 414

7. Мушкевич М. І. Супервізія [Текст] : навч. посіб. (до курсу «Супервізія»). Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.
8. Петрович В., Долиняк У. Супервізія як інструмент професійної підтримки тренерів просвітницьких програм. *Актуальні проблеми педагогічної освіти : європейський і національний вимір* : Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12–15 жовтня 2020 року) [Текст] / за заг. ред. В. З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С.307-311 с.
9. Петрович В.С. Професійне вигорання педагогів у контексті викликів часу інформаційного суспільства *Психолого-педагогічні передумови успішності функціонування особистості в інформаційному суспільстві*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції 25-26 листопада 2022 р. Дніпро, 2022. С.84-87.
10. Слезанська Г. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи / Г. Слезанська. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2014. Вип. 30. С. 155-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_30_58
11. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів. Порадник для супервізорів (наставників). 2018. 60 с.
12. Ушакова І. В. Супервізія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.
13. Beata Mańkowska, Superwizja. Jak chronić się przed wypaleniem zawodowym i utratą zdrowia, Wolters Kluwer Polska, 2020.
14. Kadushin A., Harkness D. Supervision in Social Work (4th ed.). – New York : Columbia University Press, 2002.
15. Mirosław Grewiński, Bohdan Skrzypczak, Superwizja w pracy socjalnej, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa, 2014.